

VESLEFRIK MED FELEN.

DER var en Gang en Husmand, som havde en eneste Søn, og denne Gutten var skröbelig og havde maadelig Helse, saa han ikke orkede at gaa paa Arbeide. Han hedte Frik, og lidenvorren var han ogsaa, saa kaldte de ham Veslefrik. Hjemme var der lidet baade at bide og brække, saa gik Far hans ud paa Bygden og vilde fæste ham bort til Jæter eller Visergut. Men der var ingen, som vilde have Gutten hans, för han kom til Lensmanden, han skulde tage ham, for han havde nylig jaget Visergutten sin, og der var ingen, som vilde til ham, for han havde Ord for at være en Skarv. Det var bedre noget end ikke noget, tænkte Husmanden, Maden fik han da, for hos Lensmanden skulde han tjene for Kosten; Lön og Klæder blev der ikke talt om. Men da Gutten havde været der i tre Aar, vilde han reise, og da gav Lensmanden ham hele Lönnen paa een Gang. Han skulde have en Skilling Aaret; "mindre kunde det ikke være," sagde Lensmanden; saa fik han tre Skilling i alt. Veslefrik syntes nok, det var store Penge, for han havde aldrig eiet saa meget; men han spurgte, om han ikke skulde have noget mere. "Du har faaet mere, end du skulde have," sagde Lensmanden. "Skal jeg ikke have noget til Klæder da," sagde Veslefrik. "Det jeg havde, da jeg kom hid, har jeg slidt

af mig, og jeg har ikke faaet noget igjen,” og nu var han saa fillet, at Fillerne hang og slang om ham, sagde han. “Naar du har faaet det vi er forligte om, og tre Skilling til, saa har ikke jeg mere med dig,” sagde Lensmanden. Men han skulde da faa Lov at gaa ud i Kjøkkenet og faa lidt Mad i Nisteskræppen sin, og saa gik han paa Byveien og skulde kjøbe Klæder. Han var baade lystig og glad, for han havde aldrig seet en Skilling för, og ret som det var, saa kjendte han efter, om han havde dem alle tre. Da han havde gaaet langt og længer end langt, var han kommen ind i en trang Dal med höie Fjeld paa alle Kanter, saa han ikke syntes, der var nogen Vei til at komme frem; han tog til at undres, hvad der kunde være paa hin Side af disse Fjeldene, og hvorledes han skulde komme over dem. Men han maatte op, og saa steg han i Veien; han orkede lidet og maatte hvile stundomtil, og da regnede han efter, hvor mange Penge han havde. Da han kom op paa det höieste, var det ikke andet end en stor Mosefly; der satte han sig og skulde se, om han havde Skillingerne sine igjen, og för han vidste af det, kom der til ham en Fattigmand, og han var saa stor og lang, at Gutten satte i at skrige, da han rigtig fik se, hvor stor og lang han var. “Vær ikke ræd du,” sagde Fattigmanden, “jeg gjør dig ikke noget, jeg beder bare om en Skilling i Guds Navn.” “Gud bære mig,” sagde Gutten, “jeg har bare tre Skilling, og dem skulde jeg til Byen og kjøbe Klæder for,” sagde han. “Det er værre for mig end for dig,” sagde Fattig-

manden ; “ jeg har ingen Skilling, og jeg er endda mere fillet end du.” “ Ja, saa faar du faa den da,” sagde Gutten. Da han havde gaaet en Stund, blev han træt og satte sig til at hvile igjen. Da han saa op, saa var der en Fattigmand der igjen, men han var endda større og styggere end den første, og da Gutten rigtig fik se, hvor stor og styg og lang han var, satte han i at skrige. “ Vær ikke ræd for mig, jeg gjør dig ikke noget, jeg beder bare om en Skilling i Guds Navn,” sagde Fattigmanden. “ Gud bære mig saasandt,” sagde Gutten ; “ jeg har bare to Skilling, og dem skal jeg til Byen og kjøbe Klæder for, havde jeg mödt dig för, saa —.” “ Det er værre for mig end for dig,” sagde Fattigmanden ; “ jeg har ingen Skilling og større Krop og mindre Klæder.” “ Ja, saa faar du faa den da,” sagde Gutten. Saa gik han en Stund igjen, til han blev træt, da satte han sig at hvile, og da han vel havde sat sig, kom der til ham en Fattigmand igjen ; men han var saa stor og styg og lang, at Gutten saa opefter og opefter, til han saa lige til Himmels, og da han rigtig fik se, hvor stor og styg og fillet han var, satte han i at skrige. “ Vær ikke ræd for mig du, Gutten min,” sagde han ; “ jeg gjør dig ikke noget, for jeg er bare en Fattigmand, som beder om en Skilling i Guds Navn.” “ Gud bære mig saasandt,” sagde Veslefrik, “ jeg har bare een Skilling igjen, og den skal jeg til Byen og kjøbe Klæder for ; havde jeg mödt dig för, saa —.” “ Ja, jeg har ingen Skilling jeg, og større Krop og mindre Klæder, saa det er værre for mig end for dig,” sagde Fattigmanden. Saa fik han faa

Skillingen da, sagde Veslefrik, der var ingen Raad for det; for saa havde hver sin, og han havde ingen. "Ja, siden du har sligt et godt Hjertelag, at du har givet bort alt det du eiede," sagde Fattigmanden, "saa skal jeg give dig et Önske for hver Skilling;" det var den samme Fattigmanden, som havde faaet dem alle tre; han havde bare skabt sig om for hver Gang, saa Gutten ikke kunde kjende ham igjen. "Jeg har altid havt saadan Hug til at höre Felen laate og se, at Folk var saa lystige og glade, at de dansede," sagde Gutten "saa faar jeg önske hvad jeg vil, saa vil jeg önske mig en Fele som er slig, at alt som har Liv, maa danse efter den," sagde han. "Det skulde han faa, men det var et skröbeligt Önske," sagde Fattigmanden; "du faar önske bedre for de andre Skillingerne." "Jeg har altid havt saadan Hug til at jagte og skyde," sagde Veslefrik, "saa faar jeg önske hvad jeg vil, saa vil jeg önske mig en Bösse, som er slig, at jeg træffer alt det jeg sigter efter, om det var aldrig saa langt borte." "Det skulde han faa, men det var et skröbeligt Önske," sagde Fattigmanden; "du faar önske bedre for den sidste Skillingen." "Jeg har altid havt Hug til at være i Lag med Folk, som var snilde og godhjertede," sagde Veslefrik, "saa fik jeg det som jeg önsker, vilde jeg have det saa, at ingen kan nægte mig det förste, jeg beder om." "Det Önsket var ikke saa skröbeligt," sagde Fattigmanden, og saa strög han bort imellem Haugene, saa han ikke saa ham mere, og Gutten lagde sig til at sove, og næste Dagen kom han ned af Fjeldet med Felen og Bössen sin. Först gik han til Landhandleren

og bad om Klæder, og paa en Bondegård bad han om Hest, og paa en anden bad han om Slæde, og ensteds bad han om Finmut, og der var ikke Nei at faa for ham; om det var aldrig saa store Gniere, maatte de give ham det, han bad om. Tilsidst reiste han gjennem Bygden som en staselig Storkarl og havde baade Hest og Slæde. Da han havde reist et Stykke, mödte han Lensmanden, som han havde tjent hos. “God Dag, Husbond,” sagde Veslefrik med Felen, han standsede og hilste. “God Dag,” sagde Lensmanden; “har jeg været din Husbond?” spurgte han. “Ja, kommer du ikke i Hug det, at jeg tjente hos dig i tre Aar for tre Skilling?” sagde Veslefrik. “Gud bevares, hvor du er kommen dig i en Hast da,” sagde Lensmanden. “Hvorledes har det gaaet til, at du er bleven saadan Storkar?” “Aa, det var nu saa det,” sagde Veslen. “Er du saa vellystig, at du farer med Fele ogsaa?” sagde Lensmanden. “Ja, jeg har altid havt Hug til at faa Folk til at danse,” sagde Gutten, “men det gjæveste jeg har, er denne Bössen,” sagde han; “for det falder mest alt det jeg peger paa med den, om det er aldrig saa langt borte. Ser du den Skjæren, som sidder i Granen derborte,” sagde Veslefrik. “Hvad sætter du, at jeg kniber den, her vi staar?” sagde han. Det vilde Lensmanden gjerne, om det skulde være, sætte Hest og Gaard og hundrede Daler paa, han ikke var god for; men han skulde da sætte alle de Penge, han havde paa sig, og hente den skulde han, naar den faldt; for han troede aldrig, det var muligt at række saa langt med nogen Bösse. Men med det samme det smald,

faldt Skjæren ned i et stort Klungrekjær, og Lensmanden strög bort oppi Kjærret efter den, og han tog den op og viste Gutten den. Idetsamme satte Veslefrik til at stryge paa Felen, og Lensmanden til at danse, saa Tornene sled i ham, og Gutten spillede, og Lensmanden dansede og græd og bad for sig, til Fillerne fög om ham, og han næsten ikke havde en Traad paa sig. “Ja, nu tænker jeg, du er saa fillet som jeg var, da jeg reiste af Tjenesten hos dig,” sagde Gutten, “saa nu faar du slippe med det,” men först maatte Lensmanden give ham det, han havde væddet paa, at han ikke skulde træffe Skjæren. Da Gutten kom til Byen, tog han ind paa et Værtshus; han spillede, og de som kom did, dansede, og han levede baade lystig og vel; det var ingen Sorg for ham, for ingen kunde sige Nei til det han bad om. Men som de stod i den bedste Legen, kom Vægterne og skulde trække Gutten paa Raadstuen, for Lensmanden havde klaget over ham og sagt, at han havde overfaldt ham og plyndret ham og næsten taget Livet af ham, og nu skulde han hænges; det var ikke at bede for. Men Veslefrik havde Raad for al Uraad han, og det var Felen. Han tog til at spille paa den, saa maatte Vægterne danse, til de laa der og gabede. Saa sendte de Soldater og Vagt i Veien, men det gik ikke bedre med dem end med Vægterne; da Veslefrik fik Felen frem, maatte de til at danse, saa længe han orkede at faa den til at laate, men de vare klare længe för. Tilsidst saa lurede de sig paa ham og tog ham, imedens han sov om Natten, og da de havde faaet ham, blev han dömt til, at han

skulde hænges strax, og det bar afsted til Galgen med det samme. Der stimlede sammen en Mængde Folk, som skulde se dette Vidunder, og Lensmanden var ogsaa med, og han var saa sjæleglad, fordi han skulde faa Ret for Pengene og Skindet sit, og faa se, at de hængte ham ; men det gik ikke fort, for Veslefrik var skröbelig til at gaa og skröbeligere gjorde han sig ; Felen og Bössen drog han ogsaa med sig ; der var ingen god for at faa fra ham dem, og da han kom til Galgen og skulde klyve oppaa Stigen, hvilte han for hvert Trin ; paa det överste satte han sig og spurgte, om de kunde nægte ham et Önske, om han ikke kunde faa Lov til en Ting ; han havde saadan Lyst til at laate en Laat og lege en Leg paa Felen sin, för de hængte ham. “ Nei, det var baade Synd og Skam at nægte ham det,” sagde de ; der var ikke Nei til det, han bad om. Men Lensmanden bad for Guds Skyld, at de ikke skulde lade ham faa Lov til at klunke paa en Streng, ellers var det ude med dem allesammen, og skulde Gutten have Lov til at spille, maatte de binde ham til den Birken, som stod der. Veslefrik var ikke længe om at faa Felen til at laate, og alle de, som var der, til at danse, baade de som gik paa To og Fire, baade Provst og Præst og Skriver og Fut og Lensmand og Mestermænd og Bikkjer og Svin ; de dansede og lo og skreg om hverandre ; somme dansede, til de laa som döde ; nogle dansede, til de faldt i Svime ; galt gik det med dem alle ; men værst gik det med Lensmanden, for han stod gjördet til Birken og dansede og skurede store Stykker af Ryggen sin paa

den. Der var ikke nogen, som tænkte paa at gjøre noget med Veslefrik, og han fik gaa med Bössen og Felen sin, som han vilde, og han levede vel alle sine Dage, for der var ingen, som kunde sige Nei til det förste han bad om.